

การเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นด้วยรูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี

The enhancing parenting quality of parents with teenage children through technical eclecticism.

กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์¹ เพ็ญภา กุลนภาดล² ประชา อินัง³

Kobboon Pheungpradit¹ Pennapha Koolnaphadol² Pracha Inang³

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Student (Ph.D.) Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University

Corresponding author, E-mail: kobboon653@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, Ed.D. Associate Professor, Department of Research and Applied Psychology,

Faculty of Education, Burapha University, E-mail: drpennapha@yahoo.com

³ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, Ph.D., Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education,

Burapha University, E-mail: pracha@go.buu.ac.th

Received: February 8, 2021; Revised: February 21, 2022; Accepted: April 8, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย 2) ศึกษาผลของรูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีต่อคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อหรือแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 480 คน และระยะที่ 2 ศึกษาผลของรูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อและแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 24 ครอบครัว ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 8 ครอบครัว กลุ่มที่ 1 ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี กลุ่มที่ 2 ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และรูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ประกอบด้วย 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี และโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในภูมิภาคต่างกัน มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นโดยรวมแตกต่างกัน โดยภาคกลางมีค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นสูงสุด ($\bar{X} = 4.49$) และภาคตะวันออกมีค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.59$)

2. ผลการใช้รูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี พบว่า 1) พ่อแม่ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี มีคะแนนคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) พ่อแม่ที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี มีคะแนนคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่, การปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี, บุตรวัยรุ่น

Abstract

The aims of this research were to; 1) study the parental quality of parents who have teenage children in Thailand, and 2) study the effects of a model of integrative family counseling techniques to enhance the quality of parents who have teenage children. The research was divided into 2 phases. In the first phase, sample group was 480 parents who is father or mother with teenage children aged between 13-15 Years living in Thailand. The sample was obtained using multi-stage sampling. In the second phase, the sample group was Father and mother with teenage children aged between 13-15 Years living in Chonburi Province, 24 families. Simple random sampling was used to assign participants into 2 experimental groups and 1 control group, 8 families in each group. All three sample groups had average parenting quality scores of their parents at a moderate level. The instruments of the research were parenting quality scale of parents with teenage children, the reliability of the scale was at 0.89 and family counseling technical eclecticism integrative counseling model which was consisted of 2 programs; the interventions, the integrative family counseling to enhance the quality of parents with teenage children and family group counseling model. The data were analyzed using mean, standard deviation and Two way repeated measure analysis of variance. The results of the research were as follows:

1. The average score of the quality of parenting of parents with teenage children in Central region was at the highest level ($\bar{X} = 4.49$). The average score of the quality of parents with the teenage children in the Eastern region was the lowest ($\bar{X} = 3.59$).

2. The results of using a model of the integrative family counseling to enhance the quality of parents with teenage children were; 1) parents in the experimental group who received the combined Family Counseling Program had higher parental quality scores in the post-experiment and follow-up stages than the pre-experiment with statistical significance at the .05 level. 2) The second experimental group counseling model that using the family consultation method had higher quality scores for parenting in the post-experiment and follow-up stages than the pre experiment with statistically significant at the .05 level.

Keywords : Parenting quality, Eclecticism integrative counseling, Teenage children

บทนำ

สถานการณ์ครอบครัวของสังคมไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสื่อความหมายให้เห็นว่าคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญอย่างมาก พ่อแม่จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวโดยเฉพาะในระยะเวลาที่บุตรอยู่ในช่วงวัยรุ่น (ปวีณภรณ์ มิ่งขวัญธนรัตน์ เพ็ญนภา กุลนภาตล และดลดาว ปุณณานนท์, 2561) ดังนั้น การเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นถือเป็นความท้าทายของพ่อแม่ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการปรับตัว และมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ วัยรุ่นอาจสนใจกลุ่มเพื่อน ให้ความสำคัญกับพ่อแม่น้อยลง อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจยอมนำไปสู่เกิดความขัดแย้งในครอบครัวได้ สอดคล้องกับ Sampson and Laub (2003) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี เป็นช่วงที่เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงหลากหลายสถานการณ์ ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่บ่มเพาะบุคคลให้มีคุณภาพโดยมีพ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต มุ่งการแก้ไขปัญหามากกว่าการอยู่กับปัญหา เรียนรู้การปรับตัวไปพร้อมกับบุตร (กุลวิณ ชุ่มฤทัย, 2562) ดังนั้น คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่จึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่จะทำให้บุตรวัยรุ่นพัฒนาความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมได้

คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่จะช่วยเสริมสร้างครอบครัวให้มีคุณภาพให้เกิดขึ้นได้สังคมจากแนวคิดของ Ferlazzo (2009) กล่าวว่า คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ความผูกพันระหว่างพ่อแม่และบุตร และศักยภาพความเป็นพ่อแม่ Ferlazzo ได้อธิบายการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ว่าเป็นความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรในทุกด้านผ่านการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน และต้องมีความต่อเนื่อง หากพ่อแม่บางครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรน้อยเกินไปหรือบางครอบครัวดูแลบุตรอย่างเข้มงวดเกินไปส่งผลให้เกิดปัญหากับบุตรวัยรุ่นทำให้ไม่สามารถปรับตัวในทิศทางที่เหมาะสมได้ (วิศรดา ชีพสมุทร, เพ็ญนภา กุลนภาตล, ประชา อินัง, 2563) องค์ประกอบของด้านความผูกพัน Pushor and Ruitenberg (2005) กล่าวว่า ความผูกพันของพ่อแม่เป็นการแสดงออกในเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกที่พ่อแม่ตระหนักในการดูแลใส่ใจบุตร และองค์ประกอบศักยภาพความเป็นพ่อแม่ซึ่ง Ferlazzo ได้อธิบายว่าเป็นความสามารถของพ่อแม่ในการสนับสนุนพัฒนาการของบุตรตลอดจนสามารถใช้ความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ พนิดา มารุ่งเรือง (2555) กล่าวว่าศักยภาพความเป็นพ่อแม่ต้องรวมถึงความสามารถในการให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรได้

รูปแบบการให้การปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี (Technical eclectic integrative counseling) เป็นการบูรณาการแบบผสมผสาน (Eclecticism) โดยนำเอาแนวคิดและเทคนิคการให้การปรึกษารอบครัวทฤษฎีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเข้ามาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้การปรึกษาเป็นโปรแกรมการปรึกษารอบครัวที่มุ่งช่วยเหลือพ่อแม่เป็นรายครอบครัวให้สามารถแก้ไขปัญหาที่แต่ละครอบครัวเผชิญอยู่ สอดคล้องกับ Corey (2008) กล่าวถึง การบูรณาการเทคนิคเป็นการใช้เฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษารอบครัวโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กรอบของทฤษฎีหลักซึ่งมีผลการวิจัยที่ระบุไว้ว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดกับลักษณะปัญหาที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้บริบทของสังคมในยุคปัจจุบันพ่อแม่จะมีเวลาน้อยลง ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีเพื่อให้เป็นทางเลือกสำหรับพ่อแม่ที่มีเวลาจำกัดคือ โปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ซึ่งเป็นเชิงปฏิบัติ (Practical) ใช้เวลาสั้น (Brief) เพื่อให้กลุ่มพ่อแม่ที่มีเงื่อนไขเรื่องเวลาและต้องการพัฒนาการเลี้ยงดูบุตรเช่นกัน สอดคล้องกับ พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่มครอบครัวเป็นกระบวนการในการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาลักษณะคล้ายกันมาช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในบรรยากาศที่อบอุ่น มีเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมกันหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดของตนเอง

จากเหตุผลความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นโดยใช้รูปแบบการให้การปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี (Technical eclectic integrative counseling) โดยนำเอาแนวคิดและเทคนิคการให้การปรึกษารอบครัวทฤษฎีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ

ลักษณะของกลุ่มผู้รับความช่วยเหลือมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน และเลือกใช้เฉพาะเทคนิคที่สำคัญ 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี และโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี เพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับครอบครัวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา สามารถนำรูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี ไปประยุกต์ใช้และช่วยเหลือผู้รับการศึกษาได้อย่างกว้างขวางต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

สมมติฐานการวิจัย

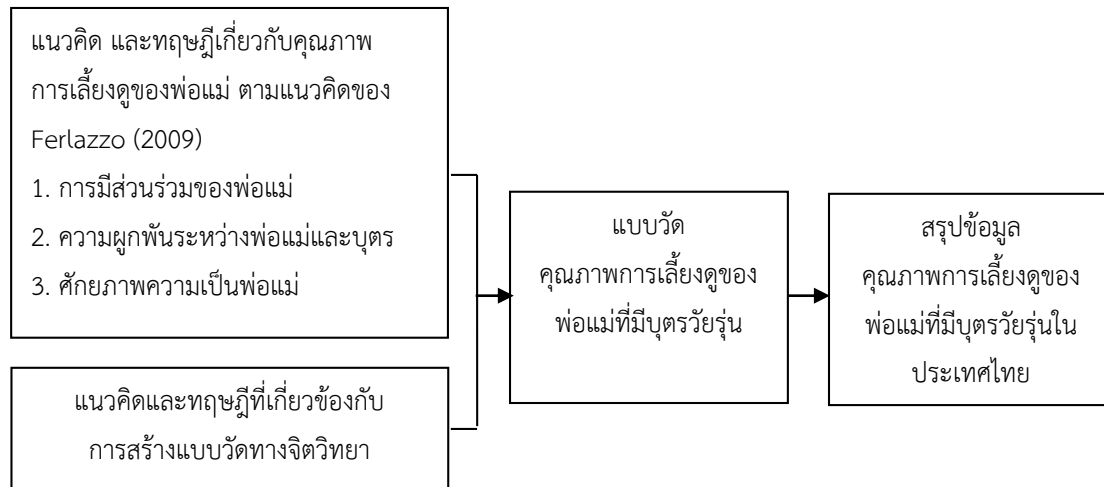
1. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่หลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามสูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้รับการศึกษาโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่หลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ประโยชน์ที่รับจากงานวิจัย

1. พ่อแม่ที่ได้เข้าร่วมการวิจัยได้รับการดูแลช่วยเหลือและมีแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นสำหรับครอบครัวยุคตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. ได้รูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี ประกอบด้วย 2 โปรแกรม ได้แก่ โปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี และโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี
3. บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น สมาคมผู้ปกครอง โรงเรียนสถาบันการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา สามารถนำรูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธี ไปประยุกต์ใช้และช่วยเหลือผู้รับการศึกษาได้อย่างกว้างขวางต่อไป

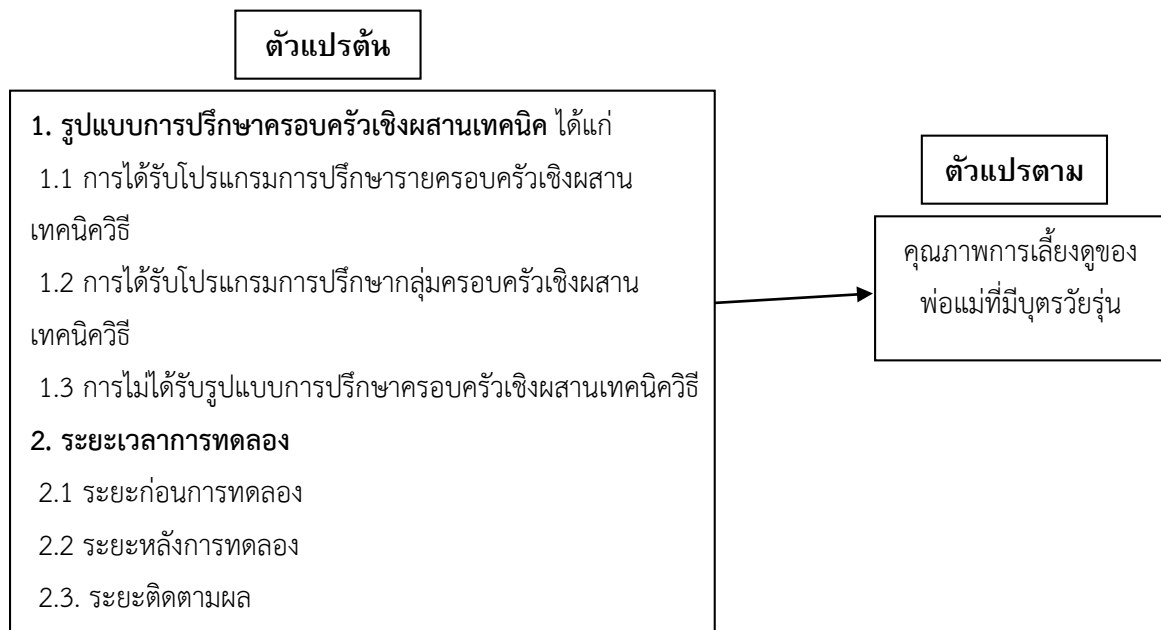
กรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดระยะที่ 1 การศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ระยะที่ 2 ผลของรูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

ภาพ 2 กรอบแนวคิดระยะที่ 2 ผลของรูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดกรอบแนวคิดของ Ferlazzo (2009) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ความผูกพันระหว่างพ่อแม่และบุตร และศักยภาพการเป็นพ่อแม่ ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด มีจำนวน 27 ข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามอีก 3 ข้อ เพื่อให้มีข้อความที่เหมาะสมตามองค์ประกอบมากยิ่งขึ้น และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 และเกณฑ์มาตรฐาน (Norms) ของคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น แบ่งเป็น 5 ช่วง คือ

คะแนนน้อยกว่า 102.33	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนระหว่าง 102.34 ถึง 106.92	อยู่ในระดับน้อย
คะแนนระหว่าง 106.93 ถึง 112.32	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนระหว่าง 112.33 ถึง 121.50	อยู่ในระดับมาก
คะแนนมากกว่า 121.51	อยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการศึกษาค้นคว้าเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยทบทวนเอกสารหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการให้การปรึกษา สังเคราะห์รูปแบบการบูรณาการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นการปรึกษารายครอบครัว และการปรึกษากลุ่มครอบครัวด้วยวิธีการบูรณาการเทคนิค (Technical eclectic counseling) โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบด้วยโปรแกรมการปรึกษาเชิงจิตวิทยา 2 โปรแกรม ดังนี้

1) โปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี เป็นการปรึกษารายครอบครัว คือ พ่อและแม่ จำนวน 8 ครอบครัว ดำเนินการให้การปรึกษา ครั้งละ 60 นาที จำนวน 12 ครั้งต่อครอบครัว รวมทั้งสิ้นในระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้เทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษารายครอบครัว ได้แก่ เทคนิคการสังเกตและการตั้งคำถาม เทคนิคการสร้างขอบเขต เทคนิคการสอน เทคนิคการทำสัญญา เทคนิคการเสริมแรงทางบวก เทคนิคมอบหมายการบ้าน เทคนิคการใช้คำถามปฎิหาริย์ เทคนิคการใช้คำถามบอกระดับ และเทคนิคการสื่อสาร

2) โปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มในการให้การปรึกษากลุ่มครอบครัว เป็นเชิงปฏิบัติ (Practical) ใช้เวลาจำกัดโดยให้การปรึกษากลุ่มสมาชิกแต่ละครอบครัว ได้แก่ พ่อและแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำนวน 8 ครอบครัว (16 คน) ระยะเวลา 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง โดยใช้เทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษารายครอบครัว ได้แก่ เทคนิคการสังเกตและการตั้งคำถาม เทคนิคการสร้างขอบเขต เทคนิคการสอน เทคนิคการทำสัญญา เทคนิคการเสริมแรงทางบวก เทคนิคมอบหมายการบ้าน เทคนิคการใช้คำถามปฎิหาริย์ เทคนิคการใช้คำถามบอกระดับ และเทคนิคการสื่อสาร

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพาว่าด้วยข้อกำหนดและแนวทางการดำเนินการด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามรหัส : G-HU 180/ 2563 ผ่านการรับรองผลจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา รับรองวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 หมายเลขใบรับรองที่ 168/2563

วิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อหรือแม่ ที่มีบุตรอายุระหว่าง 13-15 ปี อาศัยอยู่ในประเทศไทย ได้มาจากหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ควรมีจำนวน 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (Tabachnick & Fidell, 2001 cited in Comrey & Lee, 1992) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ทั้งสิ้น 28 ตัวแปร (ข้อคำถาม) ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมขั้นต่ำจึงไม่ควรน้อยกว่า 300 คน และเพื่อป้องกันการสูญเสียของข้อมูลจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 480 คน

1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 480 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่ายจาก 6 ภาค ได้จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย ร้อยเอ็ด ราชบุรี ระยอง นนทบุรี และตรัง จากนั้นสุ่มพ่อหรือแม่ใน 6 จังหวัดนี้ตามสัดส่วนประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นพ่อหรือแม่ที่มีบุตรอายุระหว่าง 13-15 ปี 2) พักอาศัยอยู่ใน 6 จังหวัด และ 3) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย และดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) การแสดงค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis) และดำเนินการสรุปผลการวิจัยในระยที่ 1

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการปรึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อและแม่ที่มีบุตรอายุระหว่าง 13-15 ปี อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นพ่อและแม่ที่มีบุตรอายุระหว่าง 13-15 ปี 2) พักอาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี 3) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยตลอดโครงการ และ 4) มีคะแนนจากแบบวัดคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในระดับปานกลางถึงต่ำ จึงคัดเลือกเข้าร่วมการทดลอง

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการหากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีจับฉลากจำนวน 24 ครอบครัวตามเกณฑ์การคัดเลือก เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 ครอบครัว และเป็นกลุ่มควบคุม 8 ครอบครัว โดยกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการปรึกษาทั้ง 2 โปรแกรม ผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุมดำเนินชีวิตตามปกติของแต่ละครอบครัวและเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ผู้วิจัยจึงจะมาดำเนินการให้การปรึกษาให้กับกลุ่มควบคุมในภายหลัง

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนการทดลอง 2) ระยะทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษาโปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี เป็นการปรึกษารายครอบครัว ดำเนินการให้การปรึกษา ครั้งละ 60 นาที จำนวน 12 ครั้งต่อครอบครัว รวมทั้งสิ้นในระยะเวลา 6 สัปดาห์ และดำเนินการให้การปรึกษาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี จำนวน 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง 3) ระยะหลังการทดลอง และ 4) ระยะติดตามผล

2.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มควบคุมที่มีการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (Control group pretest posttest followup design) โดยได้ดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการปรึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการปรึกษารายครอบครัวใด ๆ ใน 3 ช่วงระยะเวลา ได้แก่ 1) ระยะก่อนทดลอง 2) หลังการทดลอง 3) ระยะติดตามผล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มการทดลอง (Group) กับช่วงระยะเวลาในการวัด (Time)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา การแสดงค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis)

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-way analysis of variance repeated measurement, ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในประเทศไทย

ตารางที่ 1 คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นโดยรวมที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคต่างกัน

คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยรวม (QuaPar)				Sum of	df	Mean	F
ภาค	N	$\bar{X}$	SD	squares		square	
1. เหนือ	80	4.37	.35	44.887	5	8.977	114.480
2. กลาง	80	4.49	.21	37.170	474	.078	
3. ตะวันออกเฉียงเหนือ	80	4.07	.12	82.057	479		
4. ใต้	80	4.25	.46				
5. ตะวันออก	80	3.59	.25				
6. ตะวันตก	80	3.87	.13				

ตารางที่ 1 พบว่า พ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นอาศัยอยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยรวม (QuaPar) แตกต่างกัน ($F = 114.480, P < .05$) ภาคกลางมีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.59$)

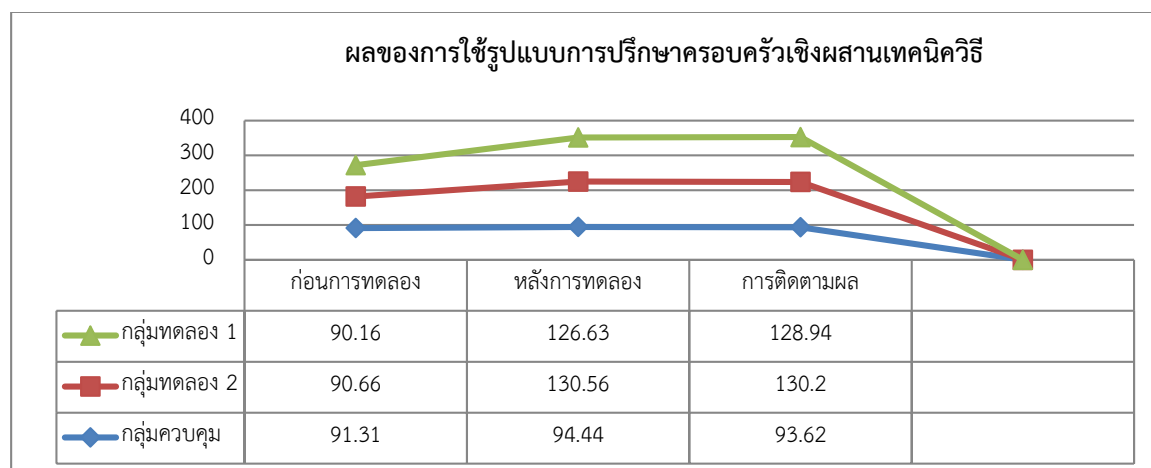
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น

คุณภาพพ่อแม่โดยรวม (QuaPar)				t	Df	p
สถานภาพ	N	$\bar{X}$	SD			
พ่อ	240	4.08	.34	1.310	438.580	.191
แม่	240	4.13	.47			

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น จำแนกตามสถานภาพพ่อกับแม่ พบว่า พ่อกับแม่ มีคุณภาพการเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.310, P = .191$)

ผลการวิจัยระยะที่ 2 ผลของการใช้รูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ

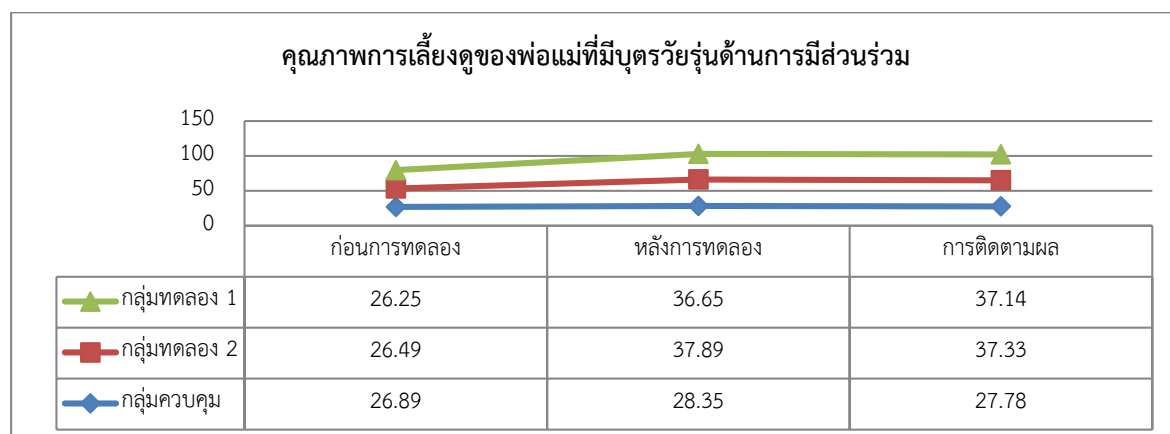
ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ และกลุ่มควบคุม ดังแสดงในภาพ 3

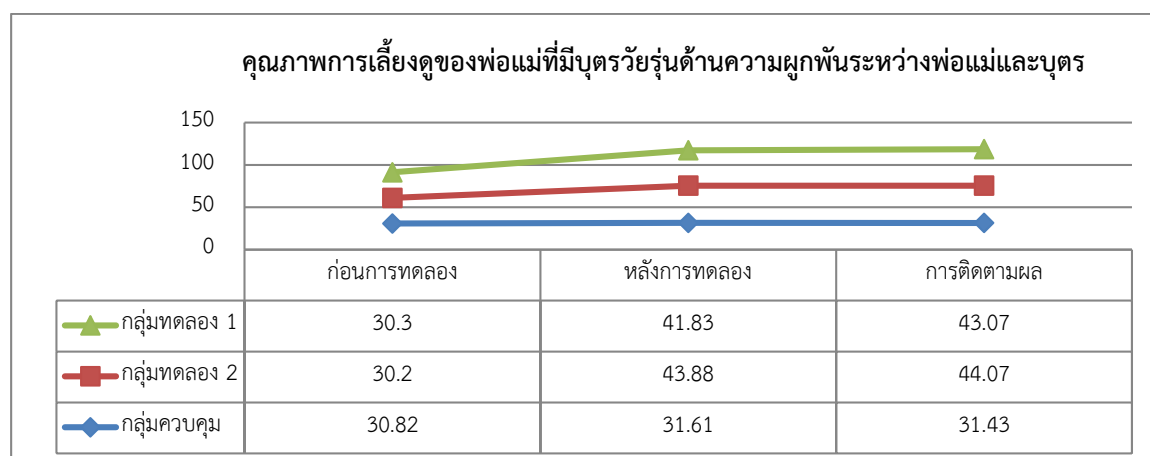
ภาพ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

จากภาพ 3 ผลของการใช้รูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ พบว่า กลุ่มที่ 1 ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ มีระดับคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่หลังการทดลองและติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังนี้ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 126.63 และการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 128.94 อยู่ในระดับมากที่สุดก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 90.16 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กลุ่มที่ 2 ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ มีระดับคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่หลังการทดลองและติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังนี้ หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 130.56 การติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 130.20 อยู่ในระดับมากที่สุดก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 90.66 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 94.44 การติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 93.62 และก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 91.31 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

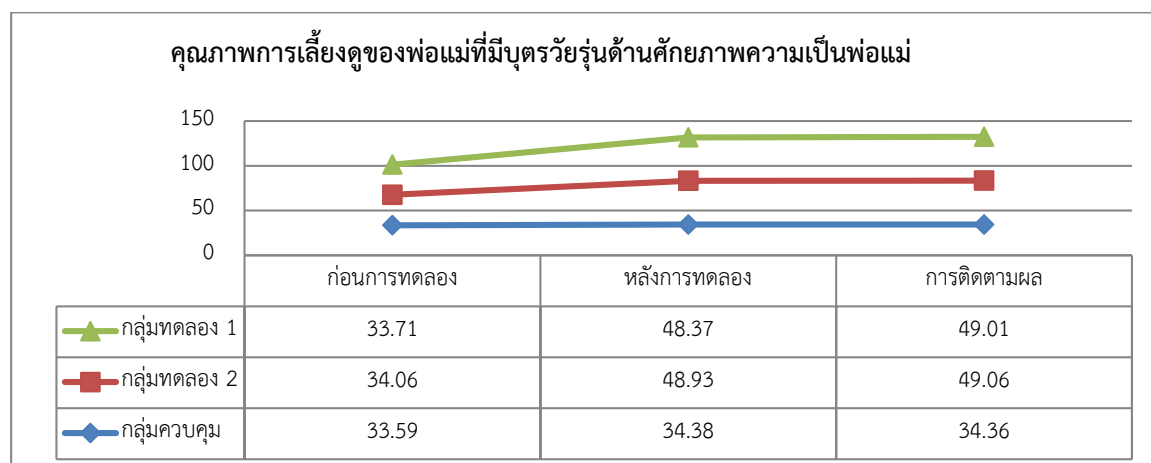
ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่น รายด้านของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมเทคนิควิธ และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ดังแสดงในภาพ 4,5 และ 6

จากภาพ 4 ด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ กลุ่มที่ 1 ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.65 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.14 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.25 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กลุ่มที่ 2 ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.89 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.35 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.78 และ ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.89 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากภาพ 5 ด้านความผูกพันระหว่างพ่อแม่และบุตร กลุ่มที่ 1 ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.83 และการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.07 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.30 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กลุ่มที่ 2 ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.88 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.07 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.20 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.61 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.43 และก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.82 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากภาพ 6 ด้านศักยภาพความเป็นพ่อแม่ กลุ่มที่ 1 ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.37 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.01 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.71 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กลุ่มที่ 2 ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.93 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.06 อยู่ในระดับมากที่สุด ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.06 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.38 และการติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.36 และก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.59 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นในประเทศไทย พบว่า พ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นอาศัยอยู่ในภูมิภาคแตกต่างกัน มีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่โดยรวม แตกต่างกัน ($F = 114.480, P < .05$) ภาคกลางมีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) อธิบายได้ว่า พ่อแม่ในภาคกลางได้รับวัฒนธรรมที่มีผลต่อค่านิยมและความเชื่อในการเลี้ยงดูบุตรผ่านการปฏิบัติและความคาดหวังเกี่ยวกับบุตรอย่างมากไม่ว่าจะมาจากครอบครัวตนเอง โรงเรียน และชุมชน จะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ทำให้พ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นในภาคกลางมีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นสูงที่สุด และภาคตะวันออกมีคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.59$) อธิบายได้ว่า ในสภาพการณ์ของภาคตะวันออกเป็นเมืองศูนย์กลางของแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมพ่อแม่มุ่งทำงานเพื่อเลี้ยงชีพประกอบกับมีการย้ายถิ่นฐานตามสายงาน บุตรต้องย้ายโรงเรียนพ่อแม่ส่งผลให้ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในครอบครัวหรือการมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนและสังคมจึงลดลงและไม่มีความต่อเนื่องสอดคล้องกับเพ็ญภา กลุณภาดล (2557) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของนักเรียนวัยร่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตภายในครอบครัวด้านการเป็นพ่อแม่และด้านปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวมีอิทธิพลมากต่อระบบครอบครัว จึงส่งผลให้คุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นต่ำที่สุด

2. ผลของการใช้รูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี พบว่า

2.1 กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลองและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลมีระดับคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่นสูงกว่าก่อนการทดลอง อธิบายได้ว่า ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคจากหลากหลายทฤษฎี คัดสรรเทคนิคที่มีเป้าหมายพื้นฐานที่สอดคล้องกับการเสริมสร้างคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยร่น เทคนิคที่นำมาใช้จึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้การศึกษาและสอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบและสภาพปัญหาเพื่อช่วยให้พ่อแม่ได้เข้าใจตนเอง ปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เข้าร่วมโปรแกรมในแต่ละชั่วโมงการศึกษา และอยู่บนแนวคิดการให้ความรู้ทางจิตวิทยาออกแบบให้เหมาะสมกับแต่ละ

บุคคลแต่ละครอบครัว สอดคล้องกับ Goldenberg & Goldenberg (2004) กล่าวว่า การบูรณาการเทคนิคใช้เทคนิคของการให้การศึกษารอบครัวมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้พ่อแม่เรียนรู้ วิธีที่จะเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางบวก และลดปฏิสัมพันธ์ทางลบให้พ่อแม่ได้รู้จักการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับเพื่อที่จะใช้ต่อรองการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ และเพื่อเปลี่ยนวิธีการตอบสนองของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรทั้งในด้านความคิดและการกระทำซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของบุตร สอดคล้องกับ Giovazolias (2005) กล่าวว่า การให้การศึกษารายครอบครัวเป็นการช่วยเหลือที่มี การผสมผสานเทคนิคในแต่ละทฤษฎีเข้าด้วยกันจะทำให้การช่วยเหลือครอบคลุมทุกสภาพปัญหาและมีความเหมาะสมตามคุณลักษณะของผู้มารับการศึกษาเป็นแนวทางเดียวกันกับ Norcross and Beutler (2008) การบูรณาการทางเทคนิคใช้การดึงเฉพาะเทคนิคจากทฤษฎีการศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กรอบของทฤษฎีที่เป็นต้นกำเนิดเดิมก็สามารถช่วยเหลือผู้มารับการศึกษาได้ การบูรณาการเทคนิคถือว่าเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นในการปรับใช้ตามสภาพปัญหาผู้มารับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี หลังการทดลองและการติดตามผล มีระดับคุณภาพการเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีบุตรวัยรุ่นสูงกว่าก่อนการทดลอง อธิบายได้ว่า การศึกษากลุ่มเป็นการพัฒนาบุคคล การเสริมสร้างและค้นหาพลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล กลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้รับรู้เข้าใจ และได้รับการสนับสนุน ทำให้สมาชิกกล้าเปิดเผยตนเอง และค้นหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยมีพัฒนาโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ให้ครอบคลุมใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ความผูกพันระหว่างพ่อแม่และบุตร และศักยภาพความเป็นพ่อแม่เพื่อให้พ่อแม่ที่เข้าร่วมกลุ่มได้เรียนรู้กับตนเอง ทำความเข้าใจ ตระหนักในความเป็นพ่อแม่ และมองเห็นแนวทางที่จะนำกลับไปประยุกต์ใช้กับครอบครัวตนเองได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น การศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีจึงสามารถปรับเปลี่ยนความคิดสมาชิกในกลุ่มได้ง่าย พ่อและแม่ที่รับการศึกษาสามารถฝึกตั้งเป้าหมายระยะสั้นตามที่ตั้งไว้ได้ ข้อดีของการใช้กระบวนการกลุ่มในการให้ศึกษากลุ่มครอบครัวได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการร่วมกิจกรรมที่ใช้เวลาต่อเนื่อง เป็นการลงมือปฏิบัติ และร่วมกันสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้น ส่งผลให้พ่อแม่ที่ได้รับโปรแกรมการศึกษากลุ่มครอบครัวนี้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับ พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า ผลจากองค์ประกอบของการศึกษากลุ่มเชิงจิตวิทยามีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมในการจัดการชีวิต เช่น ในการพัฒนาตนเองในด้านพฤติกรรมทักษะต่าง ๆ และการปรับความคิด ซึ่งเป็นการพัฒนาพฤติกรรมค่อนข้างถาวรในระยะยาวได้

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ทั้ง 2 โปรแกรม ผู้ที่จะนำไปใช้ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และมีหลักจริยธรรมทางจิตวิทยา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพ่อแม่อย่างแท้จริง
2. รูปแบบการศึกษารอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี เป็นการให้การศึกษทั้งพ่อและแม่ ซึ่งการนัดหมายให้พ่อแม่เข้าร่วมการศึกษาร่วมกันค่อนข้างยาก ด้วยบริบทแต่ละครอบครัวที่มีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เช่น ในการแบ่งหน้าที่ในการดูแลบุตร การทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ฯลฯ ดังนั้น หากปรับให้ผู้รับการศึกษาเป็นพ่อหรือแม่คนเดียวคนหนึ่งที่มีบทบาทและอิทธิพลในการเลี้ยงดูบุตรมากที่สุด ซึ่งตามศาสตร์ของการศึกษารอบครัวกล่าวว่าคนใดคนหนึ่งก็สามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ก็จะทำให้กระบวนการให้การศึกษาดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และพลังของกระบวนการกลุ่มครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดอยากพัฒนาในการทำวิจัยการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีที่มีความต่อเนื่อง แบบการศึกษากลุ่มครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีเพื่อเป็นการร่นระยะเวลาในการศึกษา แต่ยังคงคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาเช่นเดิม
2. ในการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธีครั้งต่อไป หากให้บุตรมาร่วมการศึกษาด้วย ก็น่าจะเกิดประโยชน์กับสมาชิกในครอบครัวได้มากยิ่งขึ้น
3. รูปแบบการศึกษารายครอบครัวเชิงผสมผสานเทคนิควิธี ทั้งสองโปรแกรม ผู้วิจัยมีแนวคิดอยากพัฒนาในการทำวิจัยสามารถดำเนินการกับครอบครัวในลักษณะอื่นได้ เช่น ครอบครัวพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวที่มีบุตรอยู่ในช่วงวัยอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กุลวีน ชุ่มฤทัย.(2562). ผลการศึกษากลุ่มตามทฤษฎีการศึกษแบบเน้นทางออกระยะสั้น ต่อการแก้ปัญหาเชิงสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 1. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 36(99), 116.
- ปวิณภัทร์ มิ่งขวัญธนรัตน์ เพ็ญญา กลุณภาดล และดลดา วุฒานานนท์. (2561). ผลการศึกษาคูสมรสทฤษฎีกลยุทธ์ต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 35(98), 68.
- พนิดา มารุ่งเรือง. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพความเป็นพ่อแม่: การวิเคราะห์คุณสมบัติทางจิตมิติโดยใช้เอสอีเอ็มกลุ่มพหุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). *การให้คำปรึกษากลุ่ม*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- เพ็ญญา กลุณภาดล. (2557). คุณภาพชีวิตครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดชลบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 25(1), 64-74.
- วิศรา ชีพสมุทร, เพ็ญญา กลุณภาดล, ประชา อินัง. (2563). การเสริมสร้างการปรับตัวทางอารมณ์ของสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงภายในครอบครัว ด้วยการศึกษารายบุคคลทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 37(101), 127.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis* (2nd ed.). New Jersey:Lawrence Erlbaum Associates. Retrived October 15th, 2009 from <http://www.ingentaconnect.com/content/apl/lcbi>.
- Corey, G. (2008). *Theory and practice of group counseling* (8th ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole.
- Ferlazzo, L., & Hammond, L. A. (2009). *Building parent engagement in schools*. Santa Barbara, CA: Linworth.
- Giovazolias, T. (2005). Counselling psychology and the integration of theory, research and practice: A personal account. *Counselling Psychology Quarterly*, 18(2), 161-168.
- Goldenberg, I., & Goldenberg, S. (2004). *Family therapy an overview* (6th ed.). London: Thompson.
- Norcross, J. C., & Beutler, L. E. (2008). Integrative psychotherapies. In R. J. Corsini, & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (8th ed., pp. 481-511). Pacific Grove, CA: Brooks/ Cole.
- Pushor, D., & Ruitenber, C. (2005). *Parent engagement and leadership* (No. 134). Saskatoon SK, CA: DR. Stirling Mcdowell.
- Sampson, R. J., & Laub, J. H. (2003). Crime and deviance in the life course. *Annual Review of Sociology*, 18, 312.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Allyn and Bacon